

Brusel 10. června 2022
(OR. fr)

9894/22

Interinstitucionální spis:
2021/0426(COD)

ENER 281
ENV 576
TRANS 357
ECOFIN 584
RECH 359
CODEC 853
IA 89

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	15088/21 + ADD 1
Předmět:	Návrh SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o energetické náročnosti budov (přepracované znění) – zpráva o pokroku

I. ÚVOD

1. Dne 15. prosince 2021 předložila Komise návrh na revizi směrnice o energetické náročnosti budov. Ta je součástí pracovního programu Komise pro balíček „Fit for 55“. Doplnjuje ostatní složky tohoto balíčku navrženého v červenci 2021 tím, že stanoví vizi fondu budov s nulovými emisemi do roku 2050, a je klíčovým prvkem iniciativy „renovační vlna“ zveřejněné v říjnu 2020. Kromě toho Komise dne 18. května 2022 zveřejnila plán REPowerEU.

2. Tato směrnice je klíčovým legislativním nástrojem pro dosažení cílů v oblasti dekarbonizace stanovených pro roky 2030 a 2050. Uvedený návrh je obzvláště důležitý, protože na budovy v rámci Unie připadá 40 % spotřebované energie a 36 % přímých a nepřímých emisí skleníkových plynů souvisejících s energií. Je proto jedním z nástrojů, které jsou zapotřebí k realizaci renovační vlny prostřednictvím konkrétních regulačních, finančních a zmocňovacích opatření, jejichž cílem je do roku 2030 alespoň zdvojnásobit roční tempo energetické renovace budov a podpořit hloubkové renovace. Tato revize by měla rovněž přispět k realizaci Nového evropského Bauhausu a k dosažení uhlíkové neutrality v oblasti budov.
3. Hlavní novinkou revize je zavedení minimálních norem energetické náročnosti s cílem podnítit nezbytnou transformaci daného odvětví, zejména u budov s nejslabšími výsledky.
4. Posouzení výše uvedeného návrhu Evropským parlamentem bylo svěřeno Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (zpravodajem je irský poslanec za skupinu Zelených Ciarán Cuffe). Dne 15. prosince 2021 přijal Evropský parlament z vlastního podnětu usnesení o provádění směrnice o energetické náročnosti budov; toto usnesení se časově shodovalo se zveřejněním legislativního návrhu Komise.
5. Stanovisko Hospodářského a sociálního výboru k tomuto návrhu bylo přijato dne 23. března 2022. Stanovisko Výboru regionů se očekává koncem června.
6. Tato zpráva představuje aktuální stav daného spisu a hlavní otázky projednávané v přípravných orgánech Rady. Výbor stálých zástupců a Rada pro dopravu, telekomunikace a energetiku se vyzývají, aby tuto zprávu vzaly na vědomí.

II. SOUČASNÝ STAV

7. Pracovní skupina pro energetiku návrh směrnice pečlivě posuzuje od ledna 2022. Posouzení dopadů a znění návrhu byly představeny a projednány dne 25. ledna a 10. února 2022. K projednání všech článků návrhu Komise byla následně nezbytná tři zasedání pracovní skupiny ve dnech 3. a 10. března a 7. dubna.
8. Na těchto zasedáních se delegace vyjádřily ke všem článkům, zejména k budovám s nulovými emisemi a jejich vztahu k přístupu k energii z obnovitelných zdrojů, k minimálním normám energetické náročnosti a jejich vztahu k nákladově optimálním úrovním a vlastnickému právu, jakož i k certifikátům energetické náročnosti, zejména pokud jde o definici příslušných tříd a jejich harmonizaci mezi členskými státy.
9. Po těchto výměnách předsednictví dne 3. května 2022 představilo členským státům první revidované znění. Tato první revize byla projednána na třech zasedáních pracovní skupiny ve dnech 12., 17. a 19. května.
10. Členské státy nestáhly všechny výhrady přezkumu. Některé členské státy dosud zkoumají dopad navrhovaných opatření spolu s vazbami na ostatní návrhy balíčku „Fit for 55“.

A. Obecné stanovisko

11. Členské státy obecně vyjádřily trvalou podporu politickým opatřením v oblasti energetické náročnosti budov a shodly se na jejich četných přínosech a klíčové úloze, kterou by měla hrát při dekarbonizaci evropské ekonomiky a při dosažení vyšších cílů v oblasti klimatu do roku 2030 a uhlíkové neutrality do roku 2050. Mnoho delegací zároveň vzneslo otázky ohledně obecné úrovně ambicí návrhu, zdůraznilo potřebu flexibility za účelem provádění nákladově nejefektivnějších politických opatření a zdůraznilo význam vnitrostátních specifík v tomto ohledu. Delegace souhlasily s vytyčenými cíli, avšak zároveň vyzvaly, aby byla administrativní zátěž omezena na nezbytné minimum.
12. Z pohledu předsednictví vyvstala v rámci pracovní skupiny řada klíčových otázek, které jsou uvedeny v následujícím oddíle. Tím nejsou dotčeny zvláštní otázky zájmu delegací ani jednání na úrovni pracovní skupiny.

B. Hlavní témata

Budovy s nulovými emisemi (čl. 2 bod 2, články 7 a 9a (první revize) a příloha III)

13. Mnoho členských států vyjádřilo politování nad tím, že pojem budov s nulovými emisemi nezohledňuje energii z obnovitelných zdrojů ve vnitrostátních sítích nebo vyrobenou v jejich blízkosti, a některé členské státy poukázaly na potřebu technologické neutrality. Velký počet členských států odmítl přílohu III, v níž Komise stanovila prahové hodnoty pro spotřebu energie pro budovy s nulovými emisemi, rozlišené podle klimatických zón. Delegace rovněž odmítly aktualizaci této přílohy prostřednictvím aktu v přenesené pravomoci. Některé členské státy požádaly o prodloužení plánovaného harmonogramu. Několik členských států požádalo o objasnění vývoje ukazatele potenciálu globálního oteplování budov.

14. Předsednictví tyto připomínky zohlednilo a v prvním revidovaném znění provedlo podstatné změny týkající se pojmu „budova s nulovými emisemi“. Předsednictví změnilo definici tohoto pojmu tak, že budovy s nulovými emisemi definovalo jako budovy s velmi nízkou spotřebou energie, které nevypouštějí na místě skleníkové plyny z fosilních paliv a vytvářejí velmi málo provozních emisí skleníkových plynů. Znovu vložilo článek 9a, který stanoví určité požadavky na spotřebu energie a emise skleníkových plynů v těchto budovách. Znění navržené předsednictvím by členským státům svěřilo úlohu stanovit maximální prahové hodnoty pro energetickou spotřebu budov, na něž se vztahují požadavky na budovy s nulovými emisemi. Tabulka prahových hodnot spotřeby energie pro jednotlivé regiony, kterou navrhla Komise v příloze III, byla vypuštěna a nahrazena výpočtem prahové hodnoty na vnitrostátní úrovni podle metody „optimálních nákladů“. Byla zavedena prahová hodnota emisí skleníkových plynů, která umožňuje zohlednit emise spojené se spotřebou energie budovy při jejím používání a za provozu. Návrh předsednictví stanoví, že ve vnitrostátních plánech renovací budou uvedeny maximální prahové hodnoty spotřeby energie a emisí skleníkových plynů.

Pokud je to technicky a ekonomicky proveditelné, spotřeba energie by byla přednostně pokryta využíváním energie z obnovitelných zdrojů vyráběné na místě, z účinného dálkového vytápění a chlazení nebo z energetických společností.

15. Všechny členské státy návrh předsednictví uvítaly. Velká většina z nich ocenila nově zavedenou flexibilitu, několik z nich nicméně vyjádřilo výhradu, pokud jde o svobodu stanovení různých prahových hodnot a zmírnění požadavků na využívání energie z obnovitelných zdrojů. Členské státy se však i nadále rozcházejí, pokud jde o to, zda je vhodné zohlednit energii z obnovitelných zdrojů pocházející z vnitrostátních sítí nebo vyráběnou v blízkosti. Komise návrh předsednictví přivítala, zejména zavedení nákladově optimálních úrovní a zachování zákazu emisí skleníkových plynů na místě v důsledku využívání fosilních paliv.

Minimální normy energetické náročnosti (článek 9)

16. Velký počet členských států požádal o větší flexibilitu a větší technickou a ekonomickou viditelnost, i když několik členských států toto opatření uvítalo. Byly vysloveny připomínky, že by uvedené opatření bylo obtížné provést, vyžadovalo by příliš vysoké náklady ve srovnání s přínosy a v některých členských státech by způsobilo potíže s vlastnickým právem. Tyto členské státy proto požádaly o rozšíření výjimek z uplatňování daného opatření nebo o zúžení okruhu budov, na něž by se vztahovalo, pouze na budovy, které jsou předmětem transakce (prodej nebo pronájem). Členské státy rovněž vyjádřily obavy ohledně uplatňování sankcí na vlastníky (částí) budov, které minimální normy energetické náročnosti nebudou splňovat. Některé delegace vyzvaly k zavedení alternativního opatření založeného na mechanismu, který by umožnil ušetřit stejné množství energie, zatímco jiné požadovaly prodloužení lhůt. V menší míře bylo požadováno, aby minimální normy stanovily samotné členské státy přímo ve vnitrostátních plánech renovací. Komise k těmto bodům připomněla, že je více než kdy jindy zapotřebí urychlit tempo renovací a že je třeba se zaměřit na budovy s nejvyšší spotřebou energie, kde jsou úspory energie nejsnadnější. Rovněž připomněla sociální rozměr daného opatření, které umožní snížit zátěž spojenou se spotřebou energie ve zranitelných domácnostech.

17. Jedním z možných způsobů, jak reagovat na požadavky členských států na flexibilitu, by mohly být změny minimálních norem energetické náročnosti tak, aby místo třídám certifikátu energetické náročnosti odpovídaly prahovým hodnotám spotřeby energie budov, které by po určitých lhůtách nesměly být překročeny. Stanovení těchto prahových hodnot by mohlo být ponecháno na členských státech, pod podmínkou, že se zaměří na dosažení určitého procentního podílu stavebního fondu, který má být renovován, jenž bude stanoven ve směrnici. To by umožnilo zachovat vysokou ambici definovanou procentními podíly, které mají být stanoveny ve směrnici, a zároveň poskytnout členským státům větší flexibilitu při zavádění technických prostředků k dosažení tohoto cíle.

Certifikáty energetické náročnosti (články 16 až 18)

18. Mnoho členských států se postavilo proti stanovenému rozdělení tříd certifikátů energetické náročnosti, které je často neslučitelné s vnitrostátními systémy. Některé vyjádřily pochybnosti ohledně definice třídy G, která by měla odpovídat 15 % budov vnitrostátního stavebního fondu s nejslabšími výsledky. Některé delegace kritizovaly zkrácení doby platnosti certifikátů pro nižší třídy. Členské státy vyjádřily obavy z vývoje nákladů na certifikáty energetické náročnosti. Některé vyslovily znepokojení, pokud jde o možnost systematických návštěv na místě za účelem vystavení těchto certifikátů.

19. V návaznosti na tyto reakce předsednictví v prvním revidovaném znění pozměnilo dobu platnosti certifikátů tak, aby byla znovu prodloužena na deset let. Zavedla rovněž tříleté přechodné období pro staré certifikáty, avšak podle názoru členských států je tato lhůta příliš krátká. Stanovené rozdělení tříd certifikátů energetické náročnosti se nezměnilo. Bylo by však možné uvažovat o zrušení požadavků týkajících se konstrukce stupnice tříd certifikátů energetické náročnosti a o zachování svobody členských států stanovit prahové hodnoty vymezující jednotlivé třídy, přičemž cíle renovace by mohly být zavedeny nezávisle na těchto třídách. Některé členské státy vyjádřily potřebu umožnit začlenění pasu pro renovace stanoveného v článku 10 do certifikátu energetické náročnosti.

Vnitrostátní plány renovace (článek 3)

20. Většina členských států tento článek podpořila. Velký počet členských států však požadoval lepší soulad s nařízením o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, zejména s cílem snížit administrativní zátěž spojenou s poskytováním povinných údajů uvedených v příloze II. Pouze několik členských států požádalo o návrat k dřívějším dlouhodobým strategiím renovací.
21. V návaznosti na tyto reakce předsednictví pozměnilo návrh Komise s cílem zjednodušit vypracování plánu renovací, aniž by byl oslaben jeho účinek, a zároveň maximalizovat synergie s integrovanými vnitrostátními plány v oblasti energetiky a klimatu. Členské státy tyto změny podpořily. Několik členských států nicméně zopakovalo své obavy z přechodu na novou metodu monitorování fondu budov.

Udržitelná mobilita (článek 12)

22. Členské státy nová ustanovení obecně podpořily, ale požadovaly větší flexibilitu z důvodu souvisejících nákladů nebo příliš rychlého tempa rozvoje. Ve velké míře byla zmiňována úprava požadavků pro stávající budovy nebo pro dosud vyňaté budovy. Kromě toho se část členských států vyslovila proti ustanovení, jež umožňuje instalaci dobíjecích stanic bez souhlasu vlastníka.
23. První revidované znění představené předsednictvím umožnilo zavést opatření, jehož cílem je přizpůsobit dotyčná ustanovení elektrickým kolům a nákladním kolům a zrušit souvislost mezi počtem míst pro kola a počtem míst pro automobily. Tyto návrhy získaly podporu většiny členských států. Tato první revidovaná verze rovněž obsahuje změny týkající se počtu míst pro kola a možnou výjimku pro tyto prostory, jakož i přípravu kabelů pro parkovací místa.
24. I přes tyto změny členské státy vyjádřily potřebu další flexibility a požadovaly zejména možnost přizpůsobovat požadavky v jednotlivých regionech. Některé členské státy zpochybnily možnost nájemců instalovat dobíjecí stanice bez souhlasu vlastníka.

Ukazatel připravenosti budov pro chytrá řešení (článek 13 a příloha IV)

25. Několik členských států se vyslovilo pro vypuštění návrhu aktu v přenesené pravomoci, který by měl zavést povinnost tohoto ukazatele pro nerezidenční sektor. Členské státy připomněly, že je ukazatel ve zkušební fázi, s níž by harmonogram navržený Komisí nebyl slučitelný.
26. V reakci na tyto připomínky předsednictví v prvním revidovaném znění navrholo, aby přijetí aktu v přenesené pravomoci bylo podmíněno pozitivním výsledkem zkušební fáze ukazatele připravenosti budov pro chytrá řešení. Tento návrh byl obecně přivítán.

Financování systémů využívajících fosilní paliva (článek 15)

27. V návaznosti na žádosti členských států, které připomněly současnou globální situaci, a na základě závěrů Evropské rady ze dne 24. a 25. března 2022, které zahrnují cíl zbavit se postupně a co nejdříve závislosti na dovozu ruského plynu, ropy a uhlí, předsednictví stanovilo dřívější datum, od něhož bude zakázáno poskytovat veřejné finanční prostředky na instalaci energetických systémů využívajících fosilní paliva.
28. Velká většina členských států i Komise stanovení tohoto dřívějšího data uvítaly, nicméně několik z nich s ním dosud nesouhlasí.

Další připomínky

29. Členské státy si vyžádaly řadu úprav článku 2, který uvádí definice pojmů používaných ve směrnici. V návaznosti na tyto žádosti první revidované znění navržené předsednictvím uvádí některé definice do souladu se směrnicemi o energetické účinnosti a o obnovitelných zdrojích energie, jež obě v současnosti procházejí revizí.
30. Členské státy vyjádřily obavy ohledně článků 14 a 19, pokud jde o povinné sdílení údajů. Komise upřesnila, že neplánuje sdílení důvěrných údajů ani údajů, jejichž šíření by představovalo riziko pro národní bezpečnost.
31. Několik členských států požádalo, aby lhůta pro provedení stanovená v článku 32 činila dva roky, aby se snížila administrativní zátěž.